

Henkilökuvassa

Raili Huopainen

Varkauden uusi museotoimenjohtaja FM Raili Huopainen aloitti työskentelyn uudessa tehtävässään 1.4.2005. Hän siirtyi Varkauteen Rovaniemeltä Lapin maakuntamuseon ja Rovaniemen aluetaidemuseon museotoimenjohtajan tehtävistä. Rovaniemellä hän toimi 22 vuotta, josta oli välillä tehtävästään virkavapaana Helsingissä työskenteleyn vuoksi.

Museotoimenjohtaja Raili Huopainen on kotoisin Leppävirran kirkolta, jossa vieläkin on talo kiinnekohtana niin hänelle kuin sukulaisille. Hakeutuminen Lapista Varkauteen tapahtui kuin itsestään. Suuri työtehtävä, pitkäaikainen projekti, päättyi, ja oli mahdollista hakeutua uusien haasteiden pariin. Kun sitten Varkaudessa virka oli avoinna, niin siihen oli luontevaa hakea ja ottaa se vastaan. Kynnystä tänne tulemiselle ei ollut, sillä Varkaus, ympäristö, ihmiset ja murre olivat tuntuja jo lapsuus- ja nuoruusvuosilta.

Ammatillisesti työtehtävät Varkaudessa ovat samanlaiset kuin Rovaniemelläkin niin museon kuin taidemuseon piirissä. Rovaniemellä tilat olivat runsaat, ja ne oli rakennettu museon ja taidemuseon vaatimukset huomioonottaen, jossa niin lämpötilan kuin kosteudenkin säätelyt oli huomioitu. Rovaniemi on matkailukaupunki, jossa mark-

kinointiin kiinnitetään paljon huomiota. Museot ovat matkailun vetonauloja, joten myös ne on mainonnassa hyvin huomioitu. Varkaudessa museot sijaitsevat erillään. Kävijöiden kannalta museoiden olisi oltava yhdessä ja keskeisellä paikalla, niin että sinne olisi helppo poiketa. Museossa käyntien pitäisi olla niin paikkakunnan asukkaille kuin matkailijoillekin osa tavallista arkea ja elämää. Museon pitäisi olla käytännöllinen ja ihmisläheinen laitos. Varkauden museo on tiloiltaan pieni, mutta sisällöltään laaja. Henkilökuntaa on vähän, mutta se on innokasta ja työnsä taitavaa. Tältä perustalta on hyvä jatkaa museotyötä ja sen paikallista kehittämistä täällä. Varkaus on ajatuksiltaan eteenpäin suuntautuva, moderni kaupunki.

Tulevana kesänä uudella viranhaltijalla ei ole kesälomaa, mutta lenkkeily, liikunta luonnossa ja marjastus tuovat kesän lähelle. Vapaa-aikaan kuuluu myös kuntosalilla käynnit, musiikin kuuntelu niin konserteissa kuin kotona sekä lukeminen. Ammattiin liittyvä kirjallisuus on tärkeällä sijalla, mutta kaulonkirjallisuudellekin löytyy aikaa. Matkailu ja alkuperäiskansat ovat myös Raili Huopaisen sydäntä lähellä.

Varkautelaisille museotoimenjohtaja Raili Huopainen haluaa muis-

Museotoimenjohtaja Raili Huopainen.

tuttaa mieliin, että museo on paikkakunnan asukkaiden muisti. Se kertoo menneestä ja sen muutoksista. Ihmisen on hyvä tuntea oman asuinympäristönsä juuret ja olla ylepä siitä, miten on saatu aikaan se, mikä nyt on olemassa. Näin pys-

tymme rauhallisin mielin kohtamaan erilaisten kulttuurien edustajat ja ilmentymät sekä kansainvälistymisen.

Toivotamme museotoimenjohtaja Raili Huopaisen tervetulleeksi

Varkauteen ja toivomme viihtyisää kotiutumista paikkakunnalle!

Keskustelun pohjalta muistiinmerkinnän suoritti Sirpa Ollikainen.

Minustako sukututkija?

Elämäsi jossain vaiheessa saatat herätä kyselemään omien vanhempien ja esivanhempien elämäntaiteita. Keitä he olivat, mistä he tulivat - entä kuka minä olen? Sukututkimusmenetelmien avulla yleensä saa kysymyksiin vastauksia.

Vastauksia etsiessäsi sinun on parasta aloittaa keräämällä tietoja lapsuuden kodista ja vielä elossa olevilta sukulaisilta. Varsinkin vanhimmilta sukulaisilta voit saada kullannarvoista muistitietoa. Perimätiedon paikkansapitävyys on kuitenkin tarkistettava; jutut tunnetusti muuttuvat matkan varrella. Kirjaa kaikki etunimet, sukunimet, syntymäajat ja -paikat, vihkimisajat ja -paikat, kuolinajat ja -paikat sekä mahdolliset muuttotiedot. Valokuvat, asiapaperit, esineet ym. täydentävät nimi- ja numerotietojasi. Hautakivet ovat hyviä tietolähteitä, tosin virheellisyyskiä niistäkin löytyy. Perukirjat ovat erinomaisia sukututkijan lähteitä; niissä luetellaan perijät ja jäämistö tarkasti. Varkauden seudun perukirjat löytyvät Joensuun maakunta-arkistosta.

Valmiiseen materiaaliin tutustuminen on olennaista, jotta vältyt turhalta työltä. Sukututkimus- ja historiikirjallisuutta löydät paikallisista kirjastoista sekä Suomen Sukututkimusseuran Internet-sivuilta www.genealogia.fi. Näillä si-

vuilla on runsaasti muutakin sukututkimukseen liittyvää tietoutta, mm. yhteystietoja muihin sukututkijoihin, sukuseuroihin ja yhdistyksiin.

Sukututkimuksen ei tulisi jäädä pelkiksi numerotiedoiksi, vaan ihmiset niiden takana tulisi kytkä oman aikansa elin- ja asuinympäristönsä. Tämä edellyttää historian perustietoihin paneutumista. Ruotsin kielen taitoa tarvitaan, sillä ennen 1800-luvun puoliväliä suurin osa lähdeaineistosta oli ruotsinkielistä (1500- ja 1600-luvun asiakirjoissa nimet esiintyivät usein suomenkielisissä asuissa). Avuksi löytyy sanakirjojen lisäksi sukututkimuksen sanastoja. Ortodoksisukujen tutkiminen on oma sarkansa, ja silloin venäjän kielen taito on tarpeen.

Vanhon käsialojen lukeminen tuottaa aluksi vaikeuksia. Kansalaisopistot järjestävät kursseja, ja paikalliset sukututkimuksen harrastajat auttavat mielellään. Vähitellen "koukeroiden" salat aukeavat.

Kun omat tiedot ehtyvät, on tehtävä kirjallinen sukututkimuspyyntö kirkkoherranvirastoon tai väestötorekisteriin (1900-luvun tiedot). Tämän jälkeen alkaa oma tutkimustyö, jota voit tehdä kirjastoissa, kirkkoherranvirastoissa (kysy ensin lupa ja sovi ajasta), maakunta-arkistoissa ja Kansallisarkistossa Helsingissä. Lähin maakunta-arkisto löy-

tyy Mikkelistä, Mikkelin maakunta-arkisto. Monet muutkin arkistot ovat erinomaisia lähteitä sukututkijoille, kts. www.narc.fi/.

Kirkonarkistot ovat käytettävissä noin 1700-luvulta noin vuoteen 1900. Varhaisimpien aikojen lähdemateriaali 1800-luvun alkupuolelle asti on pääasiassa mikrofilmeinä (rullat) ja 1800-luvun loppupuolen lähdemateriaali mikrokortteina. Useimmissa kirjastoissa on mikrofilmien lukulaitteita sekä kokoelma lähipitäjien mikrofilmattuja kirkonkirjoja (rullat + mikrokortit), joiden avulla pääset hyvään alkuun. Mikrokortteja (rippikirjat jopa kylän tarkkuudella) myydään mm. Mikkelin maakunta-arkistossa. Mikrofilmejä voit tilata maakunta-arkistoista kaukolainana paikkakuntasi kirjastoon. Yli 200 seurakunnan tiedot löytyvät myös internetistä Suomen sukututkimusseuran sivuilta (HisKi-Historiakirjojen hakuohjelma). Nämä tiedot on tallennettu vapaaehtoisvoimin ja ne on syytä tarkistaa alkuperäisistä lähteistä. Tutkimusta voit tehdä myös kotonasi hankkimalla mikrokorttien lukulaitteen. Käytetyn saa hyvin edullisesti.

Varkauden kirjaston tarjoamista tutkimusmahdollisuuksista löydät tarkempaa tietoa *Varkauden seudun sukututkijat ry:n* kotisivuilta www.varkaudenseutu.fi/jarjestot/harrastekerhor. Yhdistys on toimi-

nut 1990-luvun alusta, ja se virallistettiin 21.3.2005. Se kokoontuu, kesäaikaan lukuun ottamatta, kuukausittain Varkauden Kotiseutukeskuksessa ja ilmoittaa kokouksistaan Varkauden Lehden lisäksi kotisivullaan.

Kirkonkirjoista rippikirjat ovat tärkein asiakirjasarja sukututkimuksessa. Ne olivat ripillä käyneiden henkilöiden väestörekeri n. 1600-luvun loppupuolelta 1960-luvulle, jolloin tiedot siirtyivät ns. perhelehdille. Rippikirjojen syntymä- ja kuolinajat olivat usein hyvin summittaisia; useinkin vuoden heittoja löytyy. Tietojen oikeellisuus on varmistettava syntyneiden ja kastettujen- sekä kuolleiden ja haudattujen luetteloista. Samoista luetteloista löytyvät myös kuolinsyyt ja vainajan ikä kuolinhetkellä.

Lastenkirjat täydentävät rippikirjoja. Niissä on lueteltu perheen lapset ennen rippikoulua.

Historiakirjat ovat toinen tärkeä lähdesarja sukututkimukselle. Yhdessä asiakirjasidoksessa on yleensä n.20-40 vuoden ajanjakso. Historiakirjoista on puhtaaksikirjoitetut jäljennökset ja kopioitiedot internetissä Suomen sukututkimusseuran sivuilla (HisKi).

Muuttaneiden luetteloista (sisään muuttaneet, ulos muuttaneet) löytyvät muuttotiedot: mistä, minne ja milloin?

Sukuseuroihin voit tutustua Su-

kuseurojen keskusliiton sivulla www.sukuseurojenkeskusliitto.com/ Sukututkimusohjelmista kerrotaan mm. sivulla www.makupalat.fi/histori3.htm.

Kun tietosi, taitosi ja kokemuksesi karttuvat, kirkonkirjojen takainen maailma alkaa kiehtoa yhä enemmän. Pääset juurissasi yhä kauemmaksi taaksepäin henkilökirjojen, maakirjojen ja erilaisten veroluetteloiden avulla. Tuomiokirjat tuovat "lihaa luiden päälle". Työ tekijäänsä neuvoo!

Ari Kankkunen
Varkauden seudun sukututkijat ry